

КОНЦЕПТУАЛЬНО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ЕКСПРЕСНОГО АНАЛІЗУ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА, ДЕРЖАВИ ЗАЛЕЖНО ВІД НАЯВНОГО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ

У статті обґрунтовано залежність стратегії розвитку процесів діяльності підприємства від наявного інтелектуального капіталу та його формування, яка відтворюється відношенням інформаційного капіталу стратегії до інтелектуального капіталу стратегії, проявом яких є зростання конкурентоспроможності на ринку та прибутку. Економічною мірою цього впливу є рівень інтелектуального левериджу. За результатами проведеного аналізу було запропоновано концептуально-методологічний підхід експресного аналізу фінансово-економічного стану підприємства та держави відповідно до частки приросту ВВП в прирості витрат інтелектуального капіталу та приросту витрат секторів економіки в прирості ВВП.

Ключові слова: капітал, інтелектуальний леверидж, стратегія, інтелектуальний капітал стратегії, інформаційний капітал стратегії, концепція, методологія.

I. Вступ

Відомо, що необхідність приймати рішення на будь-якому рівні управління підприємством пов'язана з невизначеністю [1]. В економіці мало досліджуються процеси впливу інтелектуального капіталу на формування стратегій управління та розвитку підприємства, держави. У [2] введені поняття інформаційного капіталу стратегії ринкової, інвестиційної, інноваційної діяльності та інтелектуального капіталу стратегії операційної й фінансової діяльності з поєднанням з інформаційним капіталом стратегії. Із цього приводу виникає питання, яким чином будується та змінюється стратегія діяльності: за рахунок збільшення інформаційного капіталу ринкової, інвестиційної, інноваційної діяльності чи зменшення інформаційного капіталу стратегії операційної та фінансової діяльності, а можливо, шляхом збільшення інформаційного капіталу стратегії до відповідного рівня інтелектуального капіталу стратегії? А головне – як проходить процес оцінювання цих факторів у концептуальному і методологічному уявленні, що призводить до формування різноманітних стратегій управління та розвитку підприємства, держави?

У межах цього дослідження обґрунтовано доцільність використання цих факторів на основі запропонованого концептуально-методологічного підходу до експресного аналізу фінансово-економічного стану підприємства та держави залежно від сценаріїв стратегічного їх управління та розвитку.

II. Постановка завдання

В статті обґрунтовано залежність стратегії розвитку процесів діяльності підприємства

від наявного інтелектуального капіталу та його формування, яка відтворюється у відношенні інформаційного капіталу стратегії до інтелектуального капіталу стратегії, проявом яких є зростання конкурентоспроможності на ринку та прибутку. Економічною мірою цього впливу є рівень інтелектуального левериджу. За результатами проведеного аналізу було запропоновано концептуально-методологічний підхід експресного аналізу фінансово-економічного стану підприємства та держави відповідно до частки приросту ВВП в прирості витрат інтелектуального капіталу та приросту витрат секторів економіки в прирості ВВП.

III. Результати

У грошовому вимірі конкурентні переваги підприємств завдяки наявному інтелектуальному капіталу реалізуються у вигляді норми віддачі на сукупні активи, що зростає [3]. Таким чином, показник справедливої ринкової вартості сукупних активів підприємства можна визначити за формулою:

$$CA_p = \frac{CA_0 \times (1 + P_0)^n}{(1 + \bar{P})^n} = CA_0 \times \left(\frac{1 + P_0}{1 + \bar{P}} \right)^n, \quad (1)$$

де \bar{P} – базовий (середній) рівень рентабельності підприємств галузі;

P_0 – рентабельність сукупних активів підприємства, для якого виконується оцінювання ринкової вартості та обсягу інтелектуального капіталу;

CA_0 – балансова вартість поточного обсягу сукупних активів досліджуваного підприємства;

CA_p – справедлива ринкова вартість сукупних активів досліджуваного підприємства, що

забезпечує середньогалузеву норму віддачі та є фінансово еквівалентною до CA_6 , з урахуванням тривалості періоду упередження n .

Тобто при обчисленні величини CA_p спочатку було проведено нарощування балансової вартості поточного обсягу сукупних активів CA_6 за притаманним йому рівнем рентабельності P_6 , а потім отриманий показник було приведено до поточного періоду відповідно до середньогалузевого значення \bar{P} . Тоді обсяг інтелектуального капіталу підприємства IK обчислюється так:

$$IK = CA_p - CA_6 = CA_6 \times \left(\frac{1+P_6}{1+\bar{P}} \right)^n - CA_6 = CA_6 \times \left(\left(\frac{1+P_6}{1+\bar{P}} \right)^n - 1 \right) \quad (2)$$

У табл. 1 наведено розрахунок інтелектуального капіталу підприємства на основі оцінювання ринкової вартості за результатами господарської діяльності підприємства торгівлі ПАТ "Стимул" протягом 2010–2014 рр.

Таблиця 1

Період	Рентабельність капіталу підприємств оптової та роздрібною торгівлі, %	ПАТ "Стимул"				
		Валовий прибуток, тис. грн	Сукупні активи, тис. грн	Рентабельність сукупних активів, %	CA_p , тис. грн	IK, тис. грн
2010 р.	12,7	1770	10958	16,15	11640	682
2011 р.	10,9	1353	12321	10,98	12339	18
2012 р.	12,2	1627	11871	13,71	12192	321
2013 р.	9,5	1371	10223	13,41	10996	743
I півріччя 2014 р.	-10,4	28	9942	0,28	12454	2512

Отримана рентабельність сукупних активів безпосередньо впливає на зростання інтелектуального капіталу підприємства, що дає змогу використовувати його зворотним чином, враховуючи його вплив на поліпшення рентабельності сукупних активів у майбутніх періодах. Отже, застосовуючи фор-

мулу (3), ми можемо спрогнозувати стратегію цього впливу (табл. 2):

$$P_6 = \left(\frac{IK}{CA_6} + 1 \right)^{1/n} \times (1+\bar{P}) - 1.$$

Таблиця 2

Вплив інтелектуального капіталу на рентабельність							
Валовий прибуток, тис. грн	Балансова вартість сукупних активів	Інтелектуальний капітал підприємства	Вплив інтелектуального капіталу на рентабельність	Стратегія інтелектуального капіталу гамма 0,6	Стратегія інтелектуального капіталу гамма 0,2	Гамма	Стратегія інтелектуального капіталу гамма ><1
1770	10958	682	1,16152582	0,696915496	0,23230517	0,4	0,46461033
1353	12321	18	1,109812515	0,665887509	0,2219625	0,5	0,554906258
1627	11871	321	1,137056693	0,682234016	0,22741134	0,3	0,341117008
1371	10223	743	1,134109361	0,680465617	0,22682187	0,4	0,453643744
28	9942	2512	1,002816335	0,601689801	0,20056327	0,4	0,401126534

Очевидно, що отримані дані на рис. 1 підтверджують залежність стратегії розвитку процесів діяльності підприємства від наявного інтелектуального капіталу та його формування, яке відтворюється співвідношен-

ням інформаційного капіталу стратегії до інтелектуального капіталу стратегії $\frac{lik}{I_{ik}^s} = \gamma$.

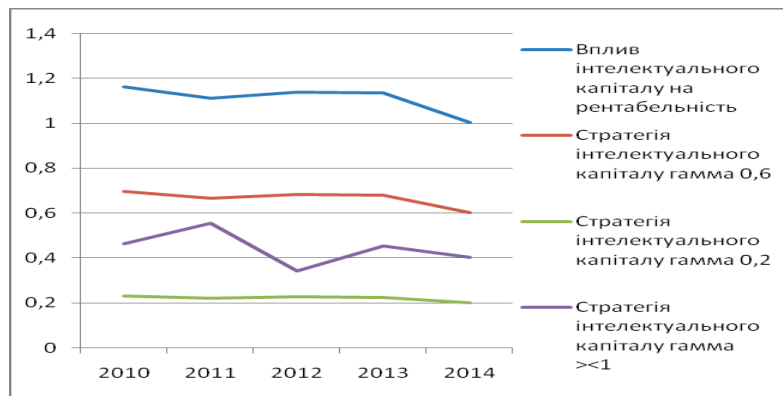

Рис. 1. Залежність стратегії діяльності підприємства від наявного інтелектуального капіталу

Це співвідношення розраховується шляхом оцінювання властивостей і залежностей між цими властивостями на основі вибраної стратегії діяльності підприємства, які використовуються для розрахунків таких інтегральних показників:

Інформаційний капітал стратегії:

$$lik \text{ при: } lik = I_m^{ik} * I_{inv}^{ik} * I_{inn}^{ik},$$

де I_m^{ik} – інформаційний капітал ринкової діяльності;

I_{inv}^{ik} – інформаційний капітал інвестиційної діяльності;

I_{inn}^{ik} – інформаційний капітал інноваційної діяльності.

Відповідно, **інтелектуальний капітал стратегії** охоплює операційну та фінансову діяльність підприємства, його інформаційний капітал і залежить не тільки від внутрішніх виробничих процесів, а й від того, які стратегічні рішення в інформаційному аспекті приймає підприємство.

Інформаційний капітал стратегії операційної діяльності I_{t1}^s при:

$$I_{t1}^s = I_{t1} + I_{t1}^{ik},$$

де I_{t1} – інтелектуальний капітал операційної та споживчої діяльності;

I_{t1}^{ik} – інформаційний капітал операційної та споживчої діяльності.

Інформаційний капітал стратегії фінансової діяльності:

$$I_{g1}^s \text{ при: } I_{g1}^s = I_{g1} + I_{g1}^{ik},$$

де I_{g1} – інтелектуальний капітал фінансової діяльності;

I_{g1}^{ik} – інформаційний капітал фінансової діяльності.

Інтелектуальний капітал стратегії I_{ic}^s :

$$I_{ic}^s = lik + I_t^s + I_g^s.$$

Збільшення гамма за рахунок інформаційного капіталу стратегії до відповідного рівня інтелектуального капіталу стратегії призводить до формування різноманітних стратегій розвитку підприємства. Залежно від того, яким чином змінюється гамма (за рахунок збільшення інформаційного капіталу ринкової, інвестиційної, інноваційної діяльності або зменшення інформаційного капіталу стратегії операційної та фінансової діяльності), використовують відповідні сценарії управління й розвитку підприємства.

Розглянемо методологічний підхід щодо оцінювання інформаційного капіталу стратегії до відповідного рівня інтелектуального капіталу стратегії:

а) інформаційний капітал стратегії операційної діяльності I_{t1}^s .

У табл. 3 наведено властивості інформаційного капіталу стратегії операційної діяльності та їх співвідношення між собою, які характеризують вагомість процесів, що відбуваються протягом прийняття управлінських рішень.

б) інформаційний капітал стратегії фінансової діяльності I_{g1}^s .

Таблиця 3

Співвідношення властивостей (f_i) інформаційного капіталу стратегії операційної діяльності I_{t1}^s

Властивості	I_{t1}^s	Частка i -тої властивості у формуванні k -го виду I_{t1}^s	
Креативність	S_1	3	0,17
Компетентність	S_2	2	0,11
Цілеспрямованість	S_3	2	0,11
Якість	S_4	2	0,11
Конкурентоспроможність	S_5	2	0,11
Стратегічність	S_6	2	0,11
Інноваційність	S_7	2	0,11
Технологічність	S_8	1	0,06
Результативність	S_9	2	0,11

Співвідношення			
a_1	Товарний портфель	3	0,12
a_2	Логістика	4	0,13
a_3	Обладнання	3	0,12
a_4	Ціна	3	0,14
a_5	Організаційна структура	2	0,06
a_6	Стратегія	4	0,20
a_7	Корпоративна культура	2	0,09
a_8	Ефект операційного важеля	3	0,14

У табл. 4 наведено властивості інформаційного капіталу стратегії фінансової діяльності та їх співвідношення між собою, які характеризують стратегічні можливості використання фінансових ресурсів.

Подібні таблиці будують для визначення рівнів **інформаційного капіталу стратегії lik** (у складі: I_m^{ik} – інформаційного капіталу

ринкової діяльності; I_{inv}^{ik} – інформаційного капіталу інвестиційної діяльності; I_{inn}^{ik} – інформаційного капіталу інноваційної діяльності) та **інтелектуального капіталу стратегії I_{ic}^s** (у складі: інформаційного капіталу стратегії операційної та фінансової діяльності) за допомогою таких виразів (табл. 4).

Співвідношення властивостей (f_j) інформаційного капіталу стратегії фінансової діяльності I_{g1}^s

Властивості I_{g1}^s		Частка i -тої властивості у формуванні k -го виду I_{g1}^s	
Креативність	S_1	3	0,17
Компетентність	S_2	2	0,11
Цілеспрямованість	S_3	2	0,11
Якість	S_4	2	0,11
Конкурентоспроможність	S_5	2	0,11
Стратегічність	S_6	2	0,11
Інноваційність	S_7	2	0,11
Технологічність	S_8	1	0,06
Результативність	S_9	2	0,11

Співвідношення			
a_1	Товарний портфель	3	0,12
a_2	Ефект операційної діяльності	4	0,10
a_3	Ефект фінансової діяльності	3	0,10
a_4	Ціна	3	0,14
a_5	Ефект економічної діяльності	2	0,11
a_6	Наявність обігового капіталу	4	0,2
a_7	Співвідношення запозиченого і власного капіталу	2	0,09
a_8	Стратегія фінансової діяльності	3	0,14

Рівень усіх зазначених властивостей $\{f_p\}$ інформаційного та інтелектуального капіталу стратегії формується відповідно до значень індексів вхідних різновидів кожної властивості $\{s_i\}$ та їх структури. Для досягнення конкретного рівня відношення $\{a_j\}$ всі його вхідні елементи повинні перебувати в оптимальному співвідношенні. Отже, можуть мати місце ситуації, коли при формуванні рівня різновидів властивостей $s_i^{f_p}(a_j)$ використовуються не повні значення співвідношення $a_j^{f_p}$, а лише ті, що дають змогу сформувати необхідну для цього рівня співвідношення структуру. Таким чином, залишається невикористаний потенціал, який може призвести до зростання рівня різновидів властивостей $S_i^{f_p}(a_j)$ за умови підвищення значень "дефіцитних" відношень $a_j^{f_p}$.

Підсумовуючи вищезазначене, запропоновано таку модель оцінювання рівня окремого різновиду конкретної властивості інформаційного капіталу стратегії та інтелектуального капіталу стратегії:

$$S_{ip}^z = \sum_{j=1}^{n_{ip}} k_{jp}^a \times a_{ijp}^z, \quad (4)$$

де S_{ip}^z – рівень i -го різновиду p -ї властивості z -го капіталу;

a_{ijp}^z – частка участі j -го відношення у формуванні i -го різновиду p -ї властивості z -го виду капіталу;

k_{jp}^a – базовий коефіцієнт розподілу впливу j -го відношення на формування p -ї властивості;

n_{ip} – кількість відношень i -го різновиду p -ї властивості.

Частка участі j -го відношення у формуванні i -го різновиду p -ї властивості оціню-

ється відповідними методиками для кожного виду капіталу окремо.

Базовий коефіцієнт розподілу впливу j -го відношення на формування p -ї властивості визначається аналітичною згортокою середніх значень усіх різновидів конкретної властивості відповідно до асоційованих з ними відношень (див. табл. 3).

Наступним кроком оцінювання інформаційного капіталу стратегії та інтелектуального капіталу стратегії є оцінка інтегрального рівня p -ї властивості z -го виду капіталу:

$$f_p^z = \sum_{i=1}^{m_p} k_{ip}^s \times S_{ip}^z, \quad (5)$$

де k_{ip}^s – базовий коефіцієнт розподілу впливу структури i -го різновиду на p -ту властивість;

f_p^z – інтегральний рівень p -ї властивості z -го виду капіталу;

m_p – кількість різновидів p -ї властивості.

Базовий коефіцієнт розподілу впливу структури i -го різновиду на n -ту властивість визначається способом, аналогічним застосованому для визначення k_{jp}^a у формулі (4) (див. табл. 4).

Останнім етапом формування моделі оцінювання інформаційного капіталу стратегії та інтелектуального капіталу стратегії є інтегральне згортання всіх властивостей цього виду капіталу:

$$IK_z(f_p^z) = \sum_{p=1}^l k_p^f \times f_p^z, \quad (6)$$

де k_p^f – базовий коефіцієнт розподілу впливу p -ї властивості на інформаційний капітал стратегії та інтелектуальний капітал стратегії;

IK_z – інформаційний капітал стратегії та інтелектуальний капітал стратегії z -го виду капіталу (див. табл. 4). Механізм визначен-

ня k_p^f аналогічний вищезазначеним k_{jp}^a та k_{ip}^s .

Таким чином, використовуючи формули (4) – (6), залежно від критерію управління, формулу оцінювання інформаційного капіталу стратегії та інтелектуального капіталу стратегії можливо подати в такому вигляді:

$$IK_z(f_p^z) = \sum_{p=1}^l k_p^f \cdot f_p^z, \quad (7)$$

$$IK_z(S_{ip}^z) = \sum_{p=1}^l k_p^f \cdot \left(\sum_{i=1}^{m_p} k_{ip}^s \cdot S_{ip}^z \right), \quad (8)$$

$$IK_z(a_{ijp}^z) = \sum_{p=1}^l k_p^f \cdot \left(\sum_{i=1}^{m_p} k_{ip}^s \cdot \sum_{j=1}^{n_{ip}} k_{jp}^a \cdot a_{ijp}^z \right). \quad (9)$$

Відповідно до моделей (4) – (9) запропоновано загальну концептуальну схему оцінювання інформаційного капіталу стратегії та інтелектуального капіталу стратегії (рис. 2).

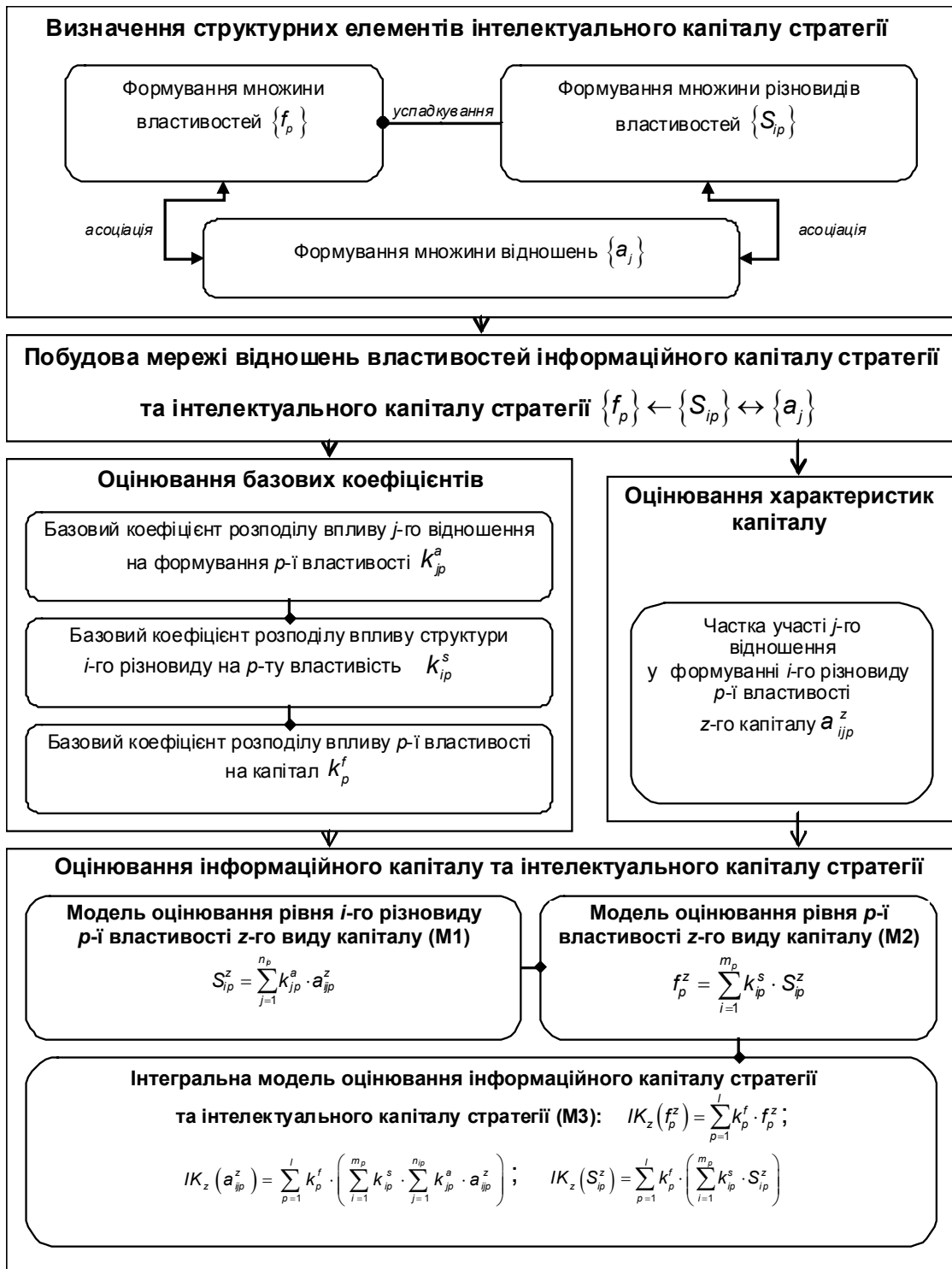

Рис. 2. Оцінювання інформаційного капіталу та інтелектуального капіталу стратегії

Отже, тепер є можливість оцінити загальний рівень інформаційного капіталу стратегії та інтелектуального капіталу стратегії:

$$IK = \sum_{z=1}^r IK_z (a_{ip}^z).$$

У свою чергу, економічною мірою цього впливу є рівень інтелектуального левериджу (*LIL-level of intellectual leverage*), який розраховується за формулою та відображає част-

ку приросту прибутку на приріст економічної даної вартості (інтелектуального капіталу):

$$LIL = \frac{\Delta EVA\%}{\Delta NOPLAT\%} \times \gamma.$$

У табл. 5, на рис. 3 ми знаходимо відповідь на те, що головним чинником цього впливу є приріст інтелектуального капіталу, який безпосередньо пов'язаний з гамма.

Таблиця 5

Рівень інтелектуального левериджу підприємства

Приріст прибутку, тис. грн	Приріст інтелектуального капіталу підприємства	Гамма	LIL -level of intellectual leverage
-0,23559322	-0,97	0,4	1,653030655
0,202512934	16,83	0,5	41,56113139
-0,157344806	1,31	0,3	-2,50654936
-0,979576951	2,38	0,4	-0,97221083

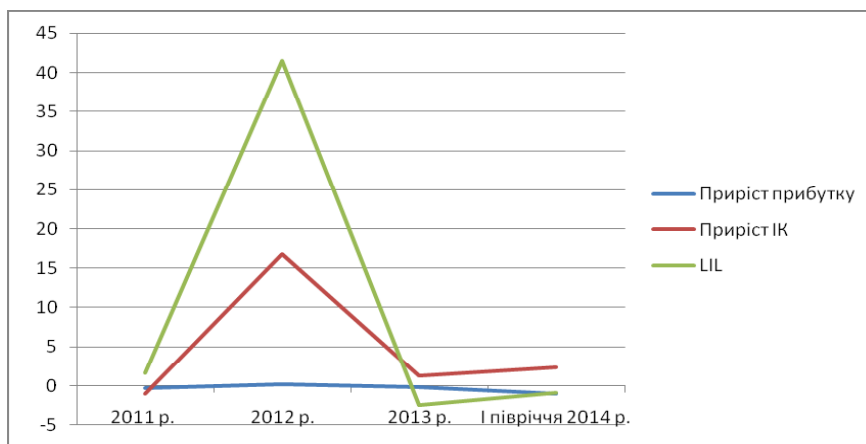

Рис. 3. Вплив інтелектуального капіталу на приріст прибутку

Очевидно, що в цьому випадку зростання та падіння прибутку – взаємопов'язані фактори, і їх зв'язок характеризує інтелектуальний леверидж. Його збільшення або різке падіння є індикатором фінансово-економічної діяльності підприємства. На наш погляд, збільшення інтелектуального капіталу не завжди є наслідком різкого підвищення прибутку. Ймовірно, що потрібна більш детальна класифікація інформаційного капіталу стратегії та інтелектуального капіталу стратегії, які устанавлюють вагомість прийнятих стратегічних рішень і визначають цей рівень через показник гамма.

Розглядаючи вплив інтелектуального капіталу на діяльність підприємств галузей економіки, ми можемо спрогнозувати, як впливають ці процеси на макроекономічні показники держави. Очевидно, що, крім інтелектуального капіталу держави, на процеси нарощування валового внутрішнього продукту впливають й інші показники управління економікою країни. Але нарощування ВВП держави залежить, насамперед, від інтелектуального капіталу та рівноважного випуску продукції галузей економіки.

$$\Delta VVP = \left(\frac{\sum_{i=1}^n (X_i \times IK_i) / \sum_{i=1}^n X_i}{VVP_i} + 1 \right)^{1/n} \times (\overline{\Delta VVP} + 1) - 1,$$

де X_i – рівноважний випуск продукції i -ї галузі;
 $\overline{\Delta VVP}$ – середній приріст ВВП розвинених держав у відсотках;

IK_i – рівень інтелектуального капіталу по всіх галузях економіки країни;

n – кількість галузей економіки.

Відповідно множник:

$$X_i \times IK_i = A_i + T_i + W_i + R_i + P_i,$$

де A_i – вектор амортизаційних відрахувань на основний капітал (обсяг спожитого економікою основного капіталу по кожній галузі) протягом звітного періоду;

T_i – непрямі податки на бізнес протягом звітного періоду;

W_i – доходи за працю найманих робітників протягом звітного періоду (доходи власників людського капіталу);

R_i – доходи власників позикового капіталу протягом звітного періоду;

P_i – прибуток підприємницького сектора (доходи власників капіталу) протягом звітного періоду.

Якщо не брати в розрахунок амортизаційні відрахування на основний капітал та непрямі податки на бізнес, отримуємо показник національного доходу за кожною галуззю:

$$НД_i = X_i \times ОК_i - A_i - T_i = W_i + R_i + P_i.$$

Таким чином, національний дохід, що формується в кожній галузі, розподіляється на доходи власників людського, власного та позикового капіталу.

При визначенні обсягу людського капіталу галузі будемо виходити з передумови, що його ціна дорівнює середньозваженій ціні капіталу в економіці, тобто:

$$\bar{C}_i = \frac{R_i + P_i}{ПК_i + ВК_i} \times 100\%,$$

де $ПК_i$ – обсяг позикового капіталу, що використовується i -ю галуззю;

$ВК_i$ – обсяг власного капіталу, що використовується i -ю галуззю.

Враховуючи це, обсяг людського капіталу i -тої галузі буде розраховуватись за формулою:

$$ЛК_i = \frac{W_i}{\bar{C}_i} \times 100\%.$$

Величина інтелектуального капіталу держави залежить від прогнозованої величини національного доходу країни $НД_p$ і отриманого національного доходу $НД_6$ в попередні роки та від темпів приросту національного доходу порівняно із середнім приростом конкурентоспроможної економіки, наприклад ЄС:

$$IK = НД_p - НД_6 = НД_6 \times \left(\frac{1 + P_6}{1 + \bar{P}} \right)^n - НД_6 = НД_6 \times \left(\left(\frac{1 + P_6}{1 + \bar{P}} \right)^n - 1 \right), \quad (10)$$

де P_6 – темп приросту національного доходу країни;

\bar{P} – середні темпи приросту національних економік подібного рівня технологічних укладів.

Отримані результати зведемо до табл. 6 та побудуємо графік залежності темпів економічного зростання держави (рис. 4).

Таблиця 6

Вплив інтелектуального капіталу на темпи проросту ВВП

Роки	X, трлн грн	ВНД	ВВП, млн грн	P _б	P _{ср}	ІК, млн грн	ΔВВП, млн грн
2012	3,3	1487506	1411238	0,2	-0,3	65700,0	15329,0
2013	3,2	1529406	1454931	-0,2	-0,4	41900,0	8379,0
2014 – прогноз	3,0	1459053	1393957,7	-4,6	1,6	-70352,7	-60973,3

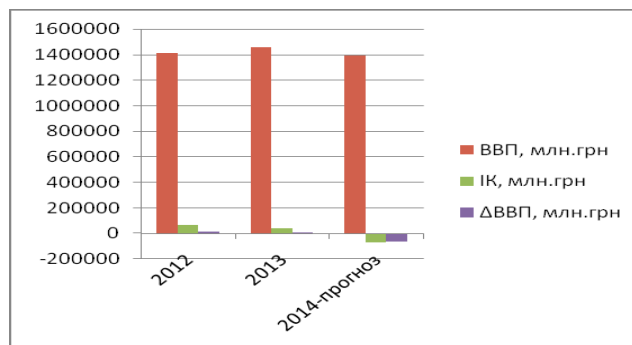

Рис. 4. Залежності темпів економічного росту держави

Досліджуючи з формули (10) властивості інтелектуального капіталу держави, можна зробити такі висновки:

- якщо $P_6 > \bar{P}$, то держава має додатний інтелектуальний капітал, тобто його конкурентні переваги призводять до зростання справедливої ринкової вартості активів, порівняно з їхньою балансовою вартістю, і вона займає нішу 4–5 технологічного укладів;

- якщо $P_6 = \bar{P}$, то держава демонструє рентабельність на рівні середньогалузевих показників, відповідно, відсутність конкурентних переваг призводить до того, що обсяг інтелектуального капіталу дорівнює нулю, а справедлива ринкова вартість активів держави еквівалентна їхньої балансової вартості;

- якщо $P_6 < \bar{P}$, то держава має від'ємний інтелектуальний капітал, тобто поступається конкурентними перевагами підприємствам інших держав, що призводить до знецінювання справедливої ринкової вартості активів, порівняно з їхньою балансовою вартістю.

Для аналізу виробництва розглянемо характеристики темпів зростання економіки держави:

1. Темп зростання виробництва – використовується з метою аналізу динаміки виробництва.

Темп зростання виробництва =

$$= \frac{\text{Обсяг виробництва поточного року} - \text{Обсяг виробництва попереднього року}}{\text{Обсяг виробництва попереднього року}} \times 100\%.$$

Для цього потрібно спочатку розрахувати зміну динаміки ВВП за наступною формулою:

$$\Delta \text{ВВП}\% = \frac{(\text{ВВП}_i - \text{ВВП}_{i-1})}{\text{ВВП}_{i-1}} \times 100\%,$$

де ВВП_i – значення ВВП за поточний рік;
 ВВП_{i-1} – значення ВВП за минулий рік.

А також прирости сукупного випуску:

$$\Delta X_a\% = \frac{(X_i - X_{i-1})}{X_{i-1}} \times 100\%,$$

де X_i – сукупний випуск за поточний рік;
 X_{i-1} – сукупний випуск за минулий рік.

Таким чином, коефіцієнт економічного стану держави, що відображає частку приросту витрат секторів економіки в прирості ВВП, буде розраховуватись за формулою:

$$Ka = \frac{\Delta \text{ВВП}, \%}{\Delta X_a}. \quad (11)$$

Відповідно, інтелектуальний леверидж держави відображає темпи приросту інтелектуального капіталу до темпів приросту ВВП і характеризує оптимальність (частку приросту ВВП в прирості витрат інтелектуального капіталу) використання ВВП та інтелектуального капіталу в стратегічних прийнятих рішеннях щодо управління економікою держави і їх вплив на її результативність:

$$LIL = \frac{\Delta IK, \%}{\Delta \text{ВВП}, \%}. \quad (12)$$

Залежності (11)–(12) мають позитивний і негативний вплив на економічні процеси при від'ємних значеннях факторів і значеннях факторів більше від нуля. Для показника Ka у від'ємній площині факторів йдеться про те, що при його збільшенні приріст витрат секторів економіки стрімко зменшується та майже не впливає на приріст ВВП. Настає спад економіки. Показник LIL показує, наскільки загрозові процеси цього спаду. У від'ємній площині показників залежності зменшення LIL підтверджує, що частка приросту ВВП у прирості витрат інтелектуального капіталу зменшується та перебуває в критичному стані, після якого настають невідворотні наслідки в економіці. Збільшення LIL у площині позитивних значень говорить про різноманітні сценарії розвитку економіки. У нашому випадку, виходячи із побудованого на рис. 5 графіка за даними табл. 7, слід очікувати поки що загрозове становище економіці держави. Проте, наскільки, свідчать показники коефіцієнта економічного стану держави Ka й інтелектуальний леверидж держави LIL .

Таблиця 7

Рівень витрат секторів економіки на ВВП та інтелектуального левериджу держави

Роки	$\Delta X, \%$	Ka	$\Delta IK, \%$	$\Delta \text{ВВП}, \%$	LIL
2012	0,2	0,14396	1,02116041	0,02879195	35,4668767
2013	-0,1	4,53389	-0,362252664	-0,453389	0,798988645
2014 – прогноз	-0,2	41,3846	-2,67906148	-8,2769208	0,323678521

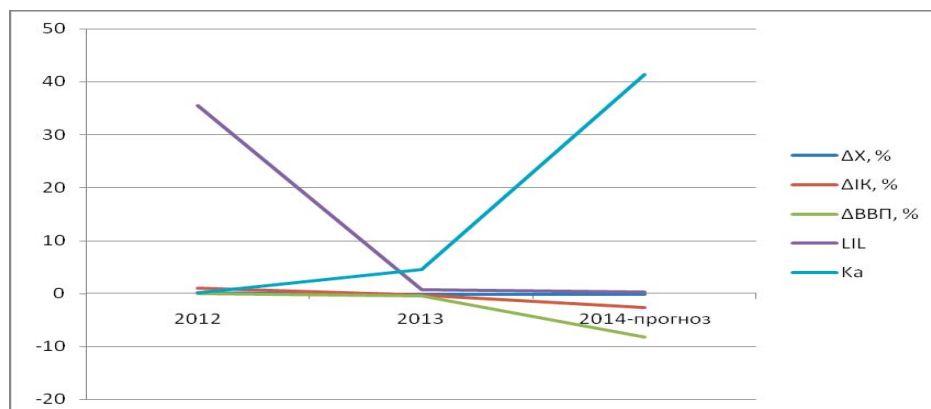

Рис. 5. Вплив інтелектуального капіталу держави на її економіку

IV. Висновки

Запропонований концептуально-методичний підхід експресного аналізу фінансово-економічного стану підприємства, а також держави залежно від сценаріїв стратегічного управління та їх розвитку надає спеціалістам ефективний інструмент контролю й прогнозування мікроекономічних та макроекономічних процесів держави.

Список використаної літератури

1. Вітлінський В. В. Ризикологія в економіці та підприємстві : монографія / В. В. Віт-

лінський, Г. І. Великоіваненко. – Київ : КНЕУ, 2004. – 480 с.

2. Порохня В. М. Теорія формування і управління капіталом / В. М. Порохня // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво. – 2012. – № 5. – С. 261–269.
3. Порохня В. М. Концептуальні основи оцінювання та збільшення ринкової вартості підприємства / В. М. Порохня, В. В. Бирський // Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємство. – 2013. – № 5. – С. 74–82.

Стаття надійшла до редакції 22.10.2014.

Порохня В. М. Концептуально-методологический подход экспресного анализа оценки финансово-хозяйственной деятельности предприятия, государства в зависимости от имеющегося интеллектуального капитала

В статье обоснована зависимость стратегии развития процессов деятельности предприятия от имеющегося интеллектуального капитала и его формирования, которая воспроизводится соотношением информационного капитала стратегии к интеллектуальному капиталу стратегии, проявлением которых является рост конкурентоспособности на рынке и прибыли. Экономической степенью этого влияния является уровень интеллектуального леввериджа. По результатам проведенного анализа было предложено концептуально-методологический подход экспресного анализа финансово-экономического состояния предприятия, а также государства, в соответствии с долей прироста ВВП в приросте расходов интеллектуального капитала и прироста расходов секторов экономики в приросте ВВП.

Ключевые слова: капитал, интеллектуальный левверидж, стратегия, интеллектуальный капитал стратегии, информационный капитал стратегии, концепция, методология.

Porokhnya V. Conceptual and Methodological Approach Express Analysis of Financial and Economic Activity, Depending on the State of Existing Intellectual Capital

In this study proved the dependence of strategy development processes of the company from existing intellectual capital and its formation. The economic impact of this measure is the level of intellectual leverage. The results of the analysis was proposed conceptual and methodological approach express analysis of financial and economic performance, as improve the entrepreneurship as the state, according rate of GDP growth in intellectual capital costs and incremental costs of economic sectors to GDP growth.

Considering the impact of intellectual capital on enterprises sectors of the economy, we can predict how these processes impact on macroeconomic indicators of the state. Obviously, in addition to the intellectual capital of the State in the process of the gross domestic product is influenced by other indicators of economic management of the country. However, increasing the GDP of the state primarily depends on the intellectual capital and the equilibrium production sectors of the economy.

Conclusions: The conceptual and methodological approach of an express analysis of financial and economic performance, as well as state, depending on the scenarios and the strategic management of development professionals provides an effective tool of controlling and forecasting microeconomic and macroeconomic processes of the state.

Key words: the capital, intellectual leverage, strategy, intellectual capital strategies, information capital strategy, concept, methodology.